

RAADSVOORSTEL	
Raadsvergadering	26 juni 2023
Voorstelnummer	D629243
Datum raadsvoorstel	2 mei 2023
Portefeuillehouder(s)	Rob Opdam
Commissie	Commissie
Datum commissie	5 juni 2023
Soort agendering	Besluitvorming
Agendapunt	Programma Water en Riolering
Team	BOR - GE
Opsteller	Mathijs van Beusekom
Datum B&W besluit	16 mei 2023
Bijlagen:	5

Onderwerp : Programma Water en Riolering

Voorgesteld besluit

1. Het Programma Water en Riolering (PWR) 2023-2026 vast te stellen;
2. Budget over te hevelen naar de BUCH ter dekking van de uitbreiding van de personele capaciteit met 2,5 fte aan toezichhouders en één auto;
3. Voor het jaar 2023 een subsidieplafond vast te laten stellen op €22.000;
4. De financiële kostendekkingsvariant B vast te stellen;
5. De bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen;
6. Kennis te nemen van de concept subsidieregeling "Klimaatadaptieve maatregelen Heiloo 2023". Na vaststelling van het PWR in uw raad wordt de subsidieregeling door het college vastgesteld;
7. Kennis te nemen van de "Samenwerkingsovereenkomst uitfaseren Individuele Behandeling Afvalwater (IBA's) en plaatsen alternatief in Hollands Noorderkwartier". Na vaststelling van het PWR in uw raad, volgt een collegebesluit om deze samenwerkingsovereenkomst te tekenen.

Geheimhouding

☐ Ja ☒ Nee

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

Het Programma Water en Riolering (PWR) is een uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisies van de BUCH gemeenten voor de gemeentelijke watertaken stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Het PWR beoogt:

- *Het beschermen van de gezondheid,*
- *Het beschermen van de leefomgeving waaronder ook milieu en waterkwaliteit,*
- *Het bijdragen aan een klimaatbestendige en waterrobuuste omgeving.*

Daarbij wordt integraal samengewerkt en meegewerkt aan andere doelen zoals de *energietransitie en circulaire economie*. Het Programma Water en Riolering is de opvolger van de Gemeentelijke Rioleringsplannen (GRP's) van Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo.

Het PWR is ook een financiële onderlegger voor het actief uitvoeren van het water gerelateerde deel van het klimaatadaptatiebeleid in onder anderen de volgende onderdelen:

- Herinrichting van de openbare ruimte op basis van de klimaatbestendige uitgangspunten
- Subsidieregeling klimaatadaptatieve maatregelen (in de private ruimte)

INVLOED KADERS OP KEUZERUIMTE

Wet- en regelgeving

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende wet- en regelgeving:

- Waterwet (2009) → Zorgplicht inzameling van stedelijk afvalwater en zorgplichten hemelwater en grondwater
- Kaderrichtlijn Water (2000) → Zorg voor de waterkwaliteit en ecologie
- (Toekomstige) Omgevingswet (vereenvoudiging van het stelsel van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving)
- Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie (2014) dat verder uitgewerkt is in het Deltaplan Ruimtelijke adaptatie (DPRA) in 2017. Hierin is afgesproken dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht is. In 2021 moet klimaatbestendigheid en waterrobuustheid verankerd zijn in beleid en uitgevoerd worden volgens de ambities van het DPRA..

Lokaal beleid/ bestuurlijke doelen

Dit voorstel heeft betrekking op de volgende politieke dossiers:

Ambitiedocument Programma Klimaat 2021-2025

Het Ambitiedocument Programma Klimaat 2021-2025 vormt een belangrijk kader voor de BUCH-gemeenten. De ambities uit het PWR, gericht op de waterketen en de openbare ruimte, leveren een bijdrage en hebben een relatie met elke pijler uit dit ambitiedocument: Energietransitie, Duurzame Mobiliteit, Klimaatadaptatie, Circulaire Economie en Duurzame Bedrijfsvoering.

Beleidsplan & Uitvoeringsprogramma 2023-2026; "Op weg naar klimaatadaptieve en natuurinclusieve gemeenten"

Een belangrijk document voor de hemelwatertaak is het beleidsplan & Uitvoeringsprogramma 2023-2026: "Op weg naar klimaatadaptieve en natuurinclusieve gemeenten". Dit plan onderbouwt de (met het PWR gedeelde) ambities om de gemeente bestendig te maken tegen extreme neerslag, wateroverlast en droogte. In de kostenberekening van het PWR is rekening gehouden met de benodigde budgetten voor klimaatadaptatie, omdat de water gerelateerde

kosten van klimaatadaptatie onder de rioolheffing vallen. Denk hierbij met name aan de herinrichting van stedelijk gebied.

In dit beleidsplan is ook de subsidieregeling klimaatadaptieve maatregelen benoemd als onderdeel van het uitvoeringsprogramma onder schaalniveau huis en pand. In het bestuurlijk overleg met de regio Alkmaar van 8 september 2022 hebben de portefeuillehouders van de gemeentes besloten om deze subsidieregeling verder voor te bereiden voor besluitvorming. Daarbij is ook benoemd dat het hoogheemraadschap (HHNK) 1/7 bijdraagt en mogelijk ook provincie Noord-Holland en PWN. Deze regeling komt ten laste van de rioolheffing, omdat dit direct resulteert in minder verhard en meer afgekoppeld oppervlak. Hierdoor wordt er minder regenwater door het gemeentelijke riool getransporteerd. De financiering van deze regeling wordt met het PWR geregeld via de rioolheffing. Ons college heeft de concept regeling voorlopig vastgesteld en besluit hierover nadat uw raad een besluit heeft genomen over het PWR. De subsidieregeling is in concept bij de stukken gevoegd.

Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater

De lozing van hemelwater en grondwater op het openbaar vuilwaterriool wordt beëindigd als de perceeleigenaar door de gemeente hierover is aangeschreven.

In uw raad is eind 2022 gediscussieerd over na hoeveel tijd na aanschrijving van een perceeleigenaar zijn hemelwateraansluiting van het openbaar vuilwaterriool afgekoppeld moet zijn. Er is gekozen om daarvoor in principe een half jaar te geven, en bij uitzondering daarvan af te wijken. Dit is verwerkt in het PWR op blz. 33.

TOELICHTING OP HET VOORSTEL

Het Programma Water en Riolerings (PWR) is de opvolger van de Gemeentelijke Rioleringsplannen (GRP's). Dit programma laat zien hoe we naast de invulling van onze zorgplichten afvalwater, hemelwater en grondwater samen met onze waterpartners de komende jaren ook een bijdrage leveren aan het behalen van andere gemeenschappelijke doelen via een integrale en wijkgerichte aanpak. Het gemeentelijke waterbeheer staat niet op zich, maar is continu in beweging door diverse uitdagingen en ontwikkelingen.

Rioolstelsels

Vanwege de afvalwatertaak is het noodzakelijk om jaarlijks een bepaalde hoeveelheid beschadigde riolen te vervangen en beheer en onderhoud uit te voeren. Bij voorkeur combineren we rioolvervanging met het wegbeheer en andere opgaven in de openbare ruimte. Het schoon houden en scheiden van schone en vuile waterstromen voor een betere waterkwaliteit is een van de uitdagingen.

Grondwater

Gemeenten hebben als regisseur van grondwaterprocessen een grondwatertaak. Aandachtspunt is dat door de klimaatverandering (extreem natte en droge perioden) en bodemdaling de grondwaterproblematiek meer aandacht vraagt. Het grondwaterpeil willen we zoveel als mogelijk op natuurlijke wijze laten fluctueren.

De bodemgesteldheid en waterdoorlatendheid kunnen lokaal en regionaal sterk verschillen. Om wateroverlast door hoge grondwaterstanden te voorkomen en droogte in andere periodes, geven we daarom gebiedsspecifiek invulling aan de ontwateringsnormen.

Door kennisdeling en samenwerking geven gemeenten en het hoogheemraadschap gezamenlijk invulling aan het grondwaterbeheer. In de Waterwet is de taakverdeling tussen de gemeente en het hoogheemraadschap vastgelegd.

IBA's

Gemeentes Bergen, Uitgeest en Heiloo hebben behalve riolering ook IBA's (Individuele behandeling Afvalwater, een specifiek type septic tanks), daar waar het riool te ver weg ligt en aansluiting te duur is. Deze IBA's zijn in eigendom van de gemeente en in beheer en onderhoud van het hoogheemraadschap HHNK. De gemeente betaalt de helft van de onderhoudskosten. De onderhoudskosten van de IBA's zijn veel duurder dan verwacht en stijgen ook steeds meer naarmate de IBA's ouder worden. Daarbij blijkt het zuiveringsrendement van deze IBA's sterk tegen te vallen. Op korte termijn moeten de IBA's ook bijna geheel vervangen worden door de slechte conditie waarin ze nu zijn. Het hoogheemraadschap heeft samen met 20 inliggende gemeentes die ook dit soort IBA's hebben een project uitfasering IBA's gestart. Het voorstel is om hieraan mee te doen, ofwel de IBA's te vervangen door een ander degelijker type, de verbeterde septic tank, die weinig beheer en onderhoud vraagt. De gemeente neemt vanaf dat moment ook het beheer en onderhoud over van HHNK.

Samengevat het doel van de vervanging IBA's:

- Een robuuste lokale waterzuivering daar waar riolering niet doelmatig is
- Minder storingen van de lokale zuivering (IBA), waardoor:
 - o Een betere waterkwaliteit
 - o Minder kosten
 - o Betere dienstverlening.

Financiële consequenties:

- Aankoop en aanleg van de nieuwe verbeterde septic tanks voor de bewoners. Gemeente en HHNK kost dit ieder ongeveer €10.000 per septic tank. Dit wordt een investering die in 60 jaar wordt afgeschreven.
- Voor de verbeterde septic tanks is gemiddeld 1x per 5 jaar onderhoud nodig. Daarmee valt de 1e onderhoudsbeurt na 2026, dus in de volgende PWR periode. Tijdens het opstellen van het PWR dat in 2027 start, wordt gekeken of er intern voldoende capaciteit is voor onderhoud. Anders wordt het uitbesteed en worden de (beperkte) kosten in het nieuwe PWR meegenomen.
- Bergen heeft 40 IBA's, Uitgeest 11 IBA's en Heiloo 4 IBA's.
- Indien de huidige IBA's worden vervangen wordt er jaarlijks bij de 2e firap gemeld welk (gedeelte) van de huidige investering versneld wordt afgeschreven. Er wordt op dit moment rekening gehouden met 5 stuks vervanging per jaar. In de bijgevoegde begrotingswijziging zijn de investeringen voor de nieuwe IBA's verwerkt. De versnelde afschrijving komt ten laste van het product riool. In de berekening is rekening gehouden met de versnelde afschrijving.

De kosten voor dit project zijn onderdeel van de rioolbegroting die in dit PWR is opgesteld en waarvoor een kostendekking is gemaakt. Voor deelname aan het project heeft ons college de "Samenwerkingsovereenkomst uitfaseren IBA's en plaatsen alternatief in Hollands Noorderkwartier" getekend.

Personeel:

Vanwege een toename aan uitdagingen verwachten we een toename aan benodigde personele capaciteit op de korte en lange termijn. Deze uitdagingen zijn meer integraal werken, participatie, klimaatverandering versus klimaatadaptatie en groei aan benodigde investeringen aan het einde van de levensduur van de rioleringsobjecten (2030-2040). Daarom wordt in het PWR 2,5 fte aan extra medewerkers aangevraagd, wat de incidentele inhuur aan personeel gaat verminderen. De 2,5 fte extra is bepaald op basis van een inventarisatie van de huidige taken, uitdagingen en beschikbare personeelscapaciteit. Met de voorgestelde uitbreiding van toezichthouders is de capaciteit beter op orde en is de organisatie minder kwetsbaar. Naast het personeel vragen we ook de uitbreiding van een

auto voor het vervoer en de werkzaamheden. Deze wordt in dit geval aangevraagd op kosten van de rioolheffing in plaats van de algemene middelen, vanwege het gebruik voor water gerelateerde activiteiten.

De taken die de extra 2,5 fte gaan uitvoeren hebben te maken met organisatie vooraf en toezicht bij oplevering:

- Het voorbereiden van het jaarlijks klein onderhoud van riolen, gemalen en kolken. Zij verzorgen de voorbereiding, uitbesteding en begeleiding van onderhoudswerken. Het gaat om bijvoorbeeld rioolreparaties en renovaties, rioolinspecties, gemaalinspecties, kolkenreiniging & maai- schouw- en baggerwerkzaamheden.
- Opleveringscontroles bij aanleg/vervanging van riolering en water gerelateerde werken.
- In overleg met het serviceteam en de beheerders werken aan riool en water gerelateerde meldingen / overlast. Indien nodig het uitzetten/begeleiden van nadere onderzoeken.

Ook binnen de regionale samenwerking Alkmaar vullen we elkaar aan op punten waar we nu het meest kwetsbaar zijn en/of waaraan we nu als gemeente zelf geen invulling (kunnen) geven.

DOOR HET COLLEGE OVERWOGEN ALTERNATIEVEN

n.v.t.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

De gemeenten Alkmaar, Bergen, Dijk & Waard, Uitgeest, Castricum en Heiloo, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HKNK) en Provinciaal Waterbedrijf Noord-Holland (PWN) werken samen op het gebied van stedelijk waterbeheer, riolering en klimaatadaptatie. Doelstellingen binnen deze samenwerking zijn lagere maatschappelijke kosten, betere kwaliteit van dienstverlening en verminderde (personele) kwetsbaarheid waarbij niet iedereen voor zich het wiel hoeft uit te vinden.

Omdat de gemeenten in historisch, geografisch en organisatorisch van elkaar verschillen bevat dit PWR ook gemeentespecifieke uitwerkingen voor elk van de BUCH gemeenten. In de uitvoeringsagenda staan activiteiten die zowel gezamenlijk als regio, als BUCH en gemeentespecifiek worden opgepakt. Kortom, van oorspronkelijk vier Gemeentelijke Rioleringsplannen (GRP's) naar één Programma Water en Riolering (PWR) voor de BUCH met uniform beleid rekening houdend met de actuele ontwikkelingen.

RISICO'S

Verlenging levensduur riolering

Het lijkt mogelijk om de theoretische standaardleeftijd van riolering te verlengen van 60 jaar naar 75 jaar. Maar dit beïnvloedt ook de planning en investeringen van andere vakdisciplines en dus het integraal plannen binnen de openbare ruimte. Daarom hebben we ervoor gekozen om dat niet te doen.

IBA's

Bij het vervangen van de IBA's nemen wij ook de nieuwe verbeterde septic tanks in eigendom. Bergen, Uitgeest en Heiloo wijken hiermee af van andere gemeentes uit de samenwerkingsovereenkomst, die de verbeterde septic tanks niet in eigendom nemen. Deze nieuwe verbeterde septic tanks in eigendom nemen maakt de investering financieel een stuk

voordeliger en het maakt dat wij een betere dienstverlening aan de eigenaren/inwoners kunnen leveren ten laste van de rioolheffing. Het risico is dat deze bewoners in het buitengebied misschien spreken met bewoners in een andere naburige gemeente die dit anders geregeld heeft. Wij kunnen dit verschil echter goed uitleggen.

FINANCIËN

Afgestemd met: businesscontroller.

De kosten van de activiteiten uit het PWR worden gedekt uit de rioolheffing, die uw raad jaarlijks vaststelt. De maatregelen in de planperiode 2023 tot en met 2026 zijn vrij nauwkeurig bekend. De periode daarna is globaler in beeld, maar bepaalt wel de resultaten. De berekening van de rioolheffing in het PWR geeft dus alleen een indicatie, de trend aan. Met een beperkte stijging kunnen de geprognosticeerde uitgaven worden opgevangen.

De rioolheffing die bewoners en bedrijven betalen, is specifiek bedoeld voor het dekken van de kosten van de gemeentelijke watertaken: afvalwater, hemelwater en grondwater.

Er zijn meerdere manieren om de investeringen te verwerken:

1. Activeren en afschrijven gedurende de tijd dat een bepaald rioleringsonderdeel gebruikt wordt, dus geld lenen en over een afschrijvingsperiode afbetalen. De rentestand is belangrijk voor de hoogte van de kosten.
2. Sparen vanuit de rioolheffing: de jaren vóór de investering (dus voordat de maatregel wordt uitgevoerd) vanuit de rioolheffing sparen in een spaarvoorziening (een spaarpot) en de investering voor een deel of in een keer afboeken.

Op basis van bovenstaande twee manieren zijn meerdere kostendeckingsvarianten doorgerekend. De voorgestelde voorkeursvariant verschilt per gemeente.

In de kostendeckingsplannen voor Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo worden vier kostendeckingsvarianten genoemd:

1. Variant A (voor alle vier de gemeenten): Financieringsmethodiek activeren. Hierbij worden de rioolinvesteringen gekapitaliseerd over een lange termijn met daarbij rentelasten. Daarmee worden de lasten betaald door de huidige en de toekomstige inwoners. De BTW wordt jaarlijks toegerekend op basis van directe exploitatiekosten en afschrijvingen.
2. Variant B (voor alle vier de gemeenten): Financieringsmethodiek duurzaam financieren. Er wordt met deze methode parallel een spaarvoorziening opgebouwd waarmee de rioolinvesteringen direct betaald kunnen worden in plaats van gekapitaliseerd over een lange termijn met rentelasten. Dit geeft dus minder rentelasten en de investeringen worden betaald door de huidige inwoner. De BTW wordt jaarlijks toegerekend op basis van directe exploitatiekosten en afschrijvingen.
3. Variant C Heiloo: (huidige variant Heiloo) Financieringsmethodiek duurzaam financieren. Er wordt met deze methode parallel een spaarvoorziening opgebouwd waarmee de rioolinvesteringen direct betaald kunnen worden in plaats van gekapitaliseerd over een lange termijn met rentelasten. Dit geeft dus minder rentelasten en de investeringen worden betaald door de huidige inwoner. De BTW wordt jaarlijks toegerekend op basis van directe exploitatiekosten en afschrijvingen. Deze kostendeckingsvariant is een aantal jaren geleden door uw

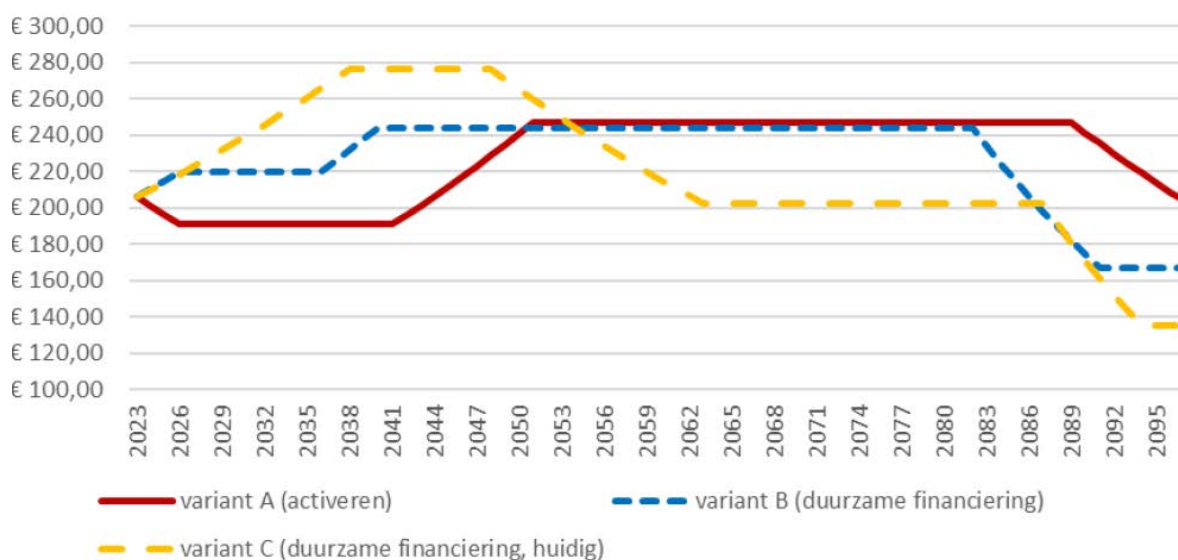
raad gekozen in Heiloo en wordt nu gehanteerd. De regels van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) zijn veranderd en daarmee is deze kostendekkingsvariant op deze manier niet meer toegestaan. In kostendekkingsvariant B zijn de gewijzigde regels van het BBV zo verwerkt dat die wel is toegestaan. Variant B is daarmee dus een logisch vervolg op de huidige variant C.

4. Variant C Bergen (huidige variant Bergen): Financieringsmethodiek activeren. Hierbij worden de rioolinvesteringen gekapitaliseerd over een lange termijn met daarbij rentelasten. Daarmee worden de lasten betaald door de huidige en de toekomstige inwoners.

De BTW wordt jaarlijks toegerekend op basis van alleen directe exploitatiekosten. Dit leidt tot een correctie in de overige middelen terwijl het water gerelateerde activiteiten betreft. Voortzetting van deze methodiek (in Bergen) heeft daarom niet de voorkeur.

Zie onderstaande grafiek en tabel. Voorgesteld in het nieuwe PWR wordt om voor de toekomst de variant B duurzaam financieren te hanteren. Deze is een logisch vervolg en lichte correctie op de huidige niet meer toegestane variant C. Dit leidt tot een restschuld in 2097 van 1,8mln. Indien de in het verleden (tot 2019) gehanteerde variant A activeren wordt vastgesteld zal dit zorgen voor een restschuld van 20,8mln. Hierbij worden de kosten bij de toekomstige inwoner van Heiloo neergelegd en minder bij de huidige. Het riooltarief zal bij de variant duurzaam financieren stijgen tot een bedrag van €240,- in 2040. Na 2080 zal deze dalen tot een bedrag van €162,- Met variant B duurzaam financieren wordt parallel een spaarvoorziening opgebouwd waarmee de rioolinvesteringen direct betaald kunnen worden, in plaats van gekapitaliseerd over een lange termijn met rentelasten.

Rioolheffing Heiloo



Variant	Heffing 2023	Heffing 2028	Heffing 2097	BTW 2023 t/m 2097	Rentelasten 2023 t/m 2097	Restboekwaarde 2097
A (activeren)	€ 206,00	€ 190,93	€ 203,64	€ 15,9 MLN	€ 60,8 MLN	€ 20,8 MLN
B (duurzaam)	€ 206,00	€ 220,00	€ 167,27	€ 10,8 MLN	€ 24,2 MLN	€ 1,8 MLN
C (huidig)	€ 206,00	€ 227,13	€ 135,65	€ 8,7 MLN	€ 8,6 MLN	€ 0 MLN

Conclusies:

- Variant A levert tot 2050 een lagere rioolheffing op maar wentelt de rioollasten voor een groot deel af op de toekomstige generatie. Dat levert voor hen een hogere rioolheffing op vanaf 2080.
- Ons college beveelt variant B aan, een logisch vervolg op de huidige variant C. Dat levert een iets hogere rioolheffing op maar wentelt de rioollasten niet af op de toekomstige generatie. Er wordt met deze methode parallel een spaarvoorziening opgebouwd waarmee de rioolinvesteringen direct betaald kunnen worden in plaats van gekapitaliseerd over een lange termijn met rentelasten.
- Variant C (huidig) waar in 2019 voor gekozen is, is niet meer toegestaan en kan met een kleine correctie omgezet worden in variant B.

De eerstvolgende jaren verwachten we stijgende kosten van de projecten met water en riolering. In 2022 betrof het circa 7% ten opzichte van 2021. Oorzaken:

- Grondstoffen worden duurder (bijvoorbeeld zand, grind, pvc, brandstof)
- Arbeidskosten gaan omhoog
- Energieprijzen stijgen
- Klimaatadaptieve en waterrobuuste inrichting (het water gerelateerde deel) op basis van de klimaatbestendige uitgangspunten, ook buiten de geplande rioolvervanging

Het langjarig verloop van de rioolheffing hebben we bepaald op basis van de verwachte restlevensduur, gebaseerd op rioolinspecties, huidige inzichten in mogelijke ontwikkelingen en financiële uitgangspunten. Onvoorziene ontwikkelingen, calamiteiten, strengere regelgeving of bijvoorbeeld wijzigingen in financiële uitgangspunten kunnen het verloop beïnvloeden. Een rentewijziging kan het verloop van de rioolheffing beïnvloeden.

Begrotingswijziging

In de bijgevoegde begrotingswijziging wordt het voorstel gedaan om budget over te hevelen naar de BUCH werkorganisatie ter dekking van de uitbreiding van formatie. Deze formatie van 2,5 fte wordt ingezet voor organisatie, voorbereiding en toezicht bij oplevering op riool en water gerelateerde taken. Onder het kopje personeel is dit uitgebreider toegelicht. De budgetten zijn altijd al in de afzonderlijke gemeenten aanwezig geweest. Tot op heden werd personeel ingehuurd op deze budgetten. In het nieuwe PWR is ervoor gekozen om de inhuurbudgetten om te zetten naar eigen formatie. Om de toezichthouders zich te kunnen laten verplaatsen wordt daarbij het voorstel gedaan een auto voor de medewerkers aan te schaffen.

Daarnaast wordt in de begrotingswijziging budget opgenomen om een subsidieregeling te starten. De subsidieregeling is in dit voorstel eerder toegelicht. In de gemeente Heiloo is het voorstel een maximaal subsidieplafond te hanteren van €22.000.

DUURZAAMHEID

Afgestemd met programmaleider klimaat

1. Energietransitie --> vraagt om een nieuwe ruimteverdeling in de straat (bij toepassing van een warmtenet). Daarnaast zijn er mogelijkheden voor aquathermie, warmtewinning uit water (oppervlaktewater, afvalwater). Vanwege het gebruik van oppervlaktewater voor aquathermie is samenwerking met het hoogheemraadschap van belang. Ook is het nodig om bij vervangingsplanningen

af te stemmen om optimaal warmte te kunnen onttrekken uit de aan te leggen systemen.

2. Duurzame mobiliteit --> vraagt om verkeersveiligheid, smallere straten, minder parkeerplaatsen. Dat biedt kansen voor meer groen en meer ruimte voor infiltratie van regenwater, ook door het gebruik van waterdoorlatende of waterpasserende verharding.
3. Circulaire economie --> streven naar verlenging levensduur van riolerings(onderdelen), risicogestuurd beheer, relining, gebruik van gerecycled materiaal.
Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn:
 - o 'end-of-life': Wat gebeurt er met vrijkomend of 'oud' riool materiaal? Dit 'afval' moet naar bedrijven die kunnen recyclen of herbestemmen.
 - o Ruimte voor innovatie: Een voorbeeld hiervan is PlasticRoad dat riolering onder de weg overbodig maakt. De plastic road is grotendeels gemaakt van afvalplastic. Hierdoor is de weg licht en duurzaam. De holle ruimte van de wegdelen bieden plaats aan kabels en leidingen. De weg is tijdelijke waterberging en waterafvoer in één klimaatadaptieve en circulaire constructie. Aan de hand van die testresultaten is de constructie van de plastic road verder geoptimaliseerd, zodat deze nu gereed is om op grote schaal in productie te gaan.
 - o Daarnaast is er een voorkeur voor geconcentreerd dik water op de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) met het oog op de mogelijkheden voor grondstoffenterugwinning door het hoogheemraadschap. Schoon regenwater willen we zoveel mogelijk gebruiken op de locatie waar het valt.
 - o Het nemen van de juiste klimaatbestendige maatregelen, vermindert schade door wateroverlast, droogte, hitte en schade aan de biodiversiteit.
4. Klimaatadaptatie --> Omgaan met overstroming, wateroverlast, droogte, hitte en natuurinclusief. Al deze thema's hebben een belangrijke relatie met water, en dat geldt daarmee ook voor de financiering van klimaatadaptatie uit het rioolbudget.

Duurzame bedrijfsvoering --> Denk hierbij vooral aan CO2 reductie door inzicht en vermindering van energieverbruik bij de rioolgemalen, volgens de CO2-prestatieladder. Ook aanbesteding en inkoop spelen hierin een rol.

PARTICIPATIE

Afgestemd met: communicatieadviseur

Van dit Programma Water en Riolering vraagt vooral het onderdeel klimaatadaptatie om participatie. Dat is uitgebreid uitgevoerd in de aanloop naar vaststelling in 2021 van de Klimaatadaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda regio Alkmaar. Dit betrof het uitvoeren van klimaatstresstesten, klimaatkwetsbaarhedenkaarten, risicodialogen met stakeholders en een bewonersenquête. Daarnaast heeft het Inwonerspanel Klimaat input gegeven op de pijler klimaatadaptatie.

Na vaststelling door uw raad wordt het PWR wordt officieel gepubliceerd via het elektronisch gemeenteblad via www.bekendmakingen.nl.

Na vaststelling door ons college wordt de subsidieregeling gepubliceerd in het elektronisch gemeenteblad via www.officielebekendmakingen.nl. Publicatie gebeurt op de dag voor de officiële start van de subsidieregeling.

Communicatie

Van dit Programma Water en Riolering vraagt vooral het onderdeel klimaatadaptatie om veel communicatie. We kunnen de gebouwde omgeving niet in één keer klimaatbestendig en waterrobuust maken, maar op natuurlijke momenten van nieuwbouw en herinrichting zijn de kansen wel het grootst en meest voordelig. Opgaven worden daarom steeds vaker integraal opgepakt en gekoppeld aan andere ruimtelijke ontwikkelingen (werk-met-werk maken). Op deze manier worden niet alleen (potentiële) problemen opgelost, maar wordt ook de leefbaarheid van de omgeving verhoogd.

Met het integraal werken en berichtgeving over projecten is het van belang kort te vertellen wat we op het gebied van klimaatadaptatie doen en waarom. Dit is dan vooral gericht op een klimaatbestendige en waterrobuuste omgeving.

Om het gebruik van de klimaatbestendige uitgangspunten in de stedelijke omgeving te waarborgen, gaan we om de tafel met private partijen, zoals projectontwikkelaars en adviesbureaus. En ook de collega's binnen de eigen gemeentelijke werkorganisatie moeten leren werken met de klimaatbestendige uitgangspunten (beleid, beheer, projectleiders, vergunningverlening, toezicht en handhaving). Dit vraagt om duidelijke interne communicatie en training door middel van fysieke sessies of webinars. Ook externe experts kunnen ons hierbij helpen.

Afkoppelgesprekken en subsidieregeling

Aangezien meer dan vijftig procent van de gebouwde omgeving in handen is van particulieren, ligt het voor de hand om omwonenden en aanliggende bedrijven goed te betrekken bij nieuwbouw en herinrichtingsprojecten. Bij herinrichting van het stedelijke gebied met aanleg van een nieuw hemel- of infiltratieriool, wordt met afkoppelgesprekken per huis gestimuleerd dat inwoners de voorkant van hun huis direct aansluiten op het hemelwaterriool of, indien van toepassing en nuttig, een infiltratie-unit voor in de tuin. Om het klimaatbestendig inrichten van huis en tuin extra te stimuleren gaat vanaf halverwege 2023 of in 2024 een subsidieregeling klimaatadaptieve maatregelen in, nadat uw raad het PWR heeft vastgesteld en ons college de stimuleringsregeling heeft vastgesteld. Het plan is om deze subsidie een looptijd te geven van 2023 t/m 2026. Jaarlijks kunnen de subsidieplafonds bijgesteld worden. De subsidieregeling is begroot in dit PWR, maar er wordt ook een subsidieaanvraag bij de provincie ingediend ter vergoeding hiervan. Daarnaast levert PWN misschien ook een bijdrage vanwege hun belang in drinkwaterbesparing. Dit laatste kan dus een meevaller geven. Er wordt nog bekeken of deze stimuleringsregeling uitgevoerd kan worden door een externe organisatie of door één of meer gemeentes in de regio Alkmaar. Dat is afhankelijk van de beschikbare capaciteit bij de gemeente(n) en van de looptijd van een mogelijke aanbesteding. Daarmee is de startdatum van de subsidieregeling ook nog niet bekend. De bekendmaking van de subsidieregeling via www.bekendmakingen.nl gebeurt de dag voor de start ervan, want dan moet die pas geldig zijn.

De kosten voor de subsidieregeling regio Alkmaar zijn voor de BUCH:

Gemeente	Subsidieplafond 2023	jaarlijkse uitvoeringskosten	totaal jaarlijkse kosten 2023-2026
Castricum	€ 34.710	€ 10.400	€ 45.110
Bergen	€ 32.000	€ 10.000	€ 42.000
Heiloo	€ 22.000	€ 7.000	€ 29.000
Uitgeest	€ 11.600	€ 3.500	€ 15.100

Totaal BUCH	€ 100.310	€ 30.900	€ 131.210
----------------	-----------	----------	-----------

Hemelwaterberging op particulier terrein

Bij nieuwbouw na 2023 moet een goede voorlichting komen voor particulieren om de maatregelen voor klimaatbestendigheid in orde te houden. Denk hierbij vooral aan de verordening hemelwaterberging die vereist dat de aangelegde hemelwaterberging op particulier terrein blijft functioneren volgens de minimumeis (40 liter waterberging per m² bebouwd oppervlak in Uitgeest Castricum en Heiloo, 60 liter in Bergen).

IBA's

De IBA's liggen op het perceel van de bewoner. Daarom moet bij de vervanging door verbeterde septic tanks op het perceel gegraven worden en daarna ook weer netjes dichtgemaakt. Het is maatwerk hoe en wanneer dit per perceel het beste gedaan kan worden. Er is een extern bureau gekozen die dit voor het HHNK en de 20 gemeentes organiseert, en die de communicatie op zich neemt.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

In de uitvoeringsagenda staan activiteiten die zowel gezamenlijk als regio, als BUCH en gemeentespecifiek worden opgepakt. De maatregelen in de planperiode 2023 tot en met 2026 zijn vrij nauwkeurig bekend. De periode daarna is globaler in beeld, maar bepaalt wel de resultaten van de kostendekkingsberekeningen.

BIJLAGEN

- Programma Water en Riolering 2023-2026 voor Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo
- Kostendekkingsplan PWR gemeente Heiloo 2023
- Subsidieregeling klimaatadaptieve maatregelen Heiloo 2023
- Begrotingswijziging raad Heiloo 2023
- Samenwerkingsovereenkomst uitfaseren IBA's en plaatsen alternatief in Hollands Noorderkwartier

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

n.v.t.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Heiloo



F.H.W. de Jong
gemeentesecretaris



M. ten Bruggencate
burgemeester